

MURÁNSKE NOVINY

II. ROČNÍK • DVOJMESAČNÍK • JÚN 2009

0,20 € / 6 Sk

Slovensko moje, môj Muráň!

Irena Hegerová

Slovensko moje

– ty nekonečná pieseň slobody.

Spievam o tebe svoje piesní skladby.

O muránskych horách, o vysokých skalách,
kde studnička s vodou čistou vyviera.

Breza zelená chládok jej dáva,

osvieži každého, kto k nej prichádza.

Taký si ty milý, ty môj Muráň rodný!

Na stránkach našich obecných novín sme vám postupne predstavili jednotlivých členov redakcie. Do jej súkolesia ako posledná nielen podľa abecedy, ale aj na základe záverečnej fázy nášho tlačového finišovania patrí JANKA ŠIBALOVÁ. Celkový obraz profilu by nebol úplný, keby sme nezvýraznili aspoň základné profesijné fakty uvedenej redaktorky. Je absolventkou maturitného odboru obchodu a podnikania a už ôsmy rok pracuje ako samostatná referentka Obecného

v textoch. Všetky články sa zoradia v takom poradí, do akej rubriky v novinách budú zaradené, skontrolujú sa fotografie k jednotlivým článkom. Ak je potrebné doložiť fotografie k článkom, kde neboli

dodané prispievateľmi, väčšinou sa použijú fotografie z obecného archívu. Keď je už toto všetko hotové, uložia sa noviny na USB pamäťový kľúč a sú odoslané do tlačiarne. V tlačiarňach články spolu s fotografiami upravujú do podoby,

Z redakčného stola Muránskych novín

úradu v Muráni. Vo svojej práci sa riadi zásadou: Dva razy meraj a raz strihaj!, čo sa prejavuje aj v jej reči. Slová, ktoré vypovie, najprv zvažuje, pravdou je, že viac robí, ako hovorí. Fakty, ktoré chce zverejniť, si dôkladne overuje. Vo svojich odpovediach nám priblíži najmä svoj podiel na tvorbe novín a tiež názory, postrehy, ktoré možno ostatným členom unikli, prípadne nám ponúkne svoje názory na kvalitnejšie, pre čitateľov prízračlivejšie obecné noviny.

1. K vám sa dostanú ešte „nezrelé noviny“ už v tej poslednej fáze – v čase, keď sú už všetky texty pripravené. Čo nasleduje potom? Priblížite čitateľom tzv. elektronickú poštu, výber obecných fotografií, noviny na internete, opravy napr. pri záмене príspevkov a podobné nevyhnutné záležitosti.

Finalizácia novín je už jednoduchá. Všetky príspevky sú prepísané do elektronickej podoby, čo uľahčuje prácu. Prekontrolujú a opravujú prípadné chyby. Doladia sa odseky

v akej noviny budú vytlačené. Tlačiareň ich spätne odošle e-mailom na potvrdenie finálnej podoby. Naposledy sa všetko prekontroluje a potvrdí sa tlač. Noviny uzrú svetlo sveta a putujú k svojim verným čitateľom.

2. Z čoho máte radosť a čo by ste ako člen redakcie navrhovali, zmenili?

Teší ma, keď poštou alebo osobne čitateľa poďakujú všetkým prispievateľom do novín za ich príspevky. Ďakovné listy dostávame aj od našich rodákov žijúcich nielen mimo obce, ale aj v zahraničí. Keď sa noviny uverejnia aj na našej internetovej stránke www.muran.sk, je to pekný pocit z dobre vykonanej práce, keď vidím, kolkokrát boli noviny prezreté aj prostredníctvom internetu.

Do budúcnosti by som navrhovala zaradiť medzi rubriky aj detský kútik, ktorý by bol venovaný najmenším čitateľom. Deti by si tu našli omalovánky, tajničky, rébusy, kvízy, hádanky.

RUMY 700-roč. Muráňa (1271 – 1971)

Pohľadnica, ako uvádza kňaz ANTON MACÁK, je spomienkou „na študijný zájazd do zrúcanín Muránskeho hradu 26. V. 1971, kde príslušná komisia pod vedením Okr. správy pamiat. starostlivosti v Rožňave určila rozsah konzervačných prác na záchranu tejto dejinnej pamiatky.“ (Citát je z textu na druhej strane pohľadnice.)

FOTO z archívu BH.

Na zábere je olejomalba

Pred 460 rokmi bol popravený

Matej Bašo. V roku 1500 Muránsky hrad daroval kráľ Jánovi Zápoľskému – ten ho ale prepustil svojmu stúpcovi Jakubovi Tornalyimu. Keďže zomrel pomerne mladý, vlastníkom sa stal jeho iba štvorročný syn Ján. Hrad začal spravovať ako tútor príbuzný Matej Bašo z Čoltova a neploetý Ján sa jeho zásluhou ocitol v Poľsku u starostu Tarnovského. Bašo

sa vyhlásil za pána Muráňa, dal raziť falošné peniaze a podnikal lúpežné výpravy do okolia, na Spiš i do Poľska. Za obeť padla Levoča, Dobšiná, rôzne kostoly, kláštory a pod. Jeho vojenskú družinu tvorili: valasi, Rusnáci z Horehronia a cigáni, ktorí mali na hrade vymedzenú tzv. cigánsku baštu. Lúpežných výprav sa zúčastňovali aj bratia Mateja - Martin a Demeter i niektorí gemerskí zemania. V roku 1548 uhorský snem prijal zákony

proti lúpežným rytierom. Kráľovi vojaci hrad Muráň dobyli v roku 1549, ale Bašovi a jemu verným sa podarilo utiecť. Chytili ich a poviazali v Telgárte (Š. Urban a A. Laboš). Gróf Mikuláš zo Salmu ich dal aj s družinou popraviť statím v roku 1549. Uvedený historický príbeh nezostal bez povšimnutia. Stal sa vďačným námetom proza-

Muránske pamäti

ických diel: S. Tomášik, Bašovci na Muránskom zámku a P. Glocko, Tomáš a lúpežní rytieri.

Pred 160 rokmi pri Muráni došlo k bitke tzv. honvédov s dobrovoľníkmi. V roku 1848 sa prejavovali revolučné nálady aj v Uhorsku. Do dejín národnoslobodzovacieho boja Slovákov – do Slovenského povstania v rokoch 1848-49 sa výrazne zapísala i bitka pri Muráni dňa 26. februára 1849. Gemerská vrchnosť sa obávala slovenskej

politickéj činnosti, a preto gemerskí gardisti – tzv. honvédi zaútočili na dobrovoľnícke stotiny pri Muráni. Nepripravení vojaci mali pušky zložené do kozlík, nepostavili si ani stráže. Asi 400 dobrovoľníkov viedol kapitán Borik a hlavný stan mali v Tisovci. Gardisti im odrezali cestu na Tisovec a Červenú Skalu, snažili sa dobrovoľníkov zlikvidovať. Straty boli značné, zajať bolo 32 dobrovoľníkov,

18 z nich uväznili, 3 boli popravení, 11 zaradili medzi honvédov. Dobrovoľníci museli z Gemera nútenne ustúpiť. Hoci ich povest, resp. bojová morálka a disciplína bola už oslabená, veliteľ Bloudek so svojím zborom ovládal určenú oblasť bez väčších ťažkostí až do začiatku apríla 1849. Avšak odvetný útok proti gemerským gardám sa už neuskutočnil.

– RS –

Zdroj : J. GALLO, Muráň (2001)

Veselé prázdniny
naším deťom!

Redakcia Muránskych novín

FOTO z archívu ZŠ

Starosta obce bilancuje

Pre www.gemer.info.sk č.4/2005 starosta obce Muráň Ing. Roman Goldschmidt analyzoval okrem iného aj rozvoj cestovného ruchu. V pláne mal vtedy spustenie projektu Muránska hradná cesta – z prostriedkov grantu Európskej únie zastúpenou Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania. Išlo o budovanie prvkov priestorového informačného systému, zriadenie oddychovej zóny a zatraktívnenie vstupného priestoru do Národného parku Muránska planina.

Starostu obce Muráň sme požiadali o aktuálne zhodnotenie úspešnosti uvedeného projektu, tiež o obraz reakcií občanov na vytvorené či obnovené hodnoty, ktoré majú slúžiť všetkým milovníkom prírody, histórie, turistiky a v našej oblasti podnetiť rozvoj cestovného ruchu:

„Primárnym cieľom projektu Muránska hradná cesta bolo zvýšenie návštevnosti a atraktivity regiónu Muránskej planiny. Projekt bol zrealizovaný v súlade s podmienkami ochrany prírody. Jeho obsahom bol súbor aktivít v obci Muráň, ako východiskového bodu k Muránskému hradu. Ďalším cieľom projektu bolo posilnenie pozície obce Muráň ako centra oblasti propagácie regiónu a zlepšenia poskytovaných informácií návštevníkom. Obec Muráň je vstupnou bránou do Národného parku Muránska planina a jej centrálna časť pred vstupom do národného parku si zaslúžila adekvátnu úpravu. Na námestí boli vybudované polyfunkčné prístrešky s informačnými tabuľkami, ktoré poskytujú základné informácie o obci a jej okolí. Pri obecnom úrade bola upravená plocha, ktorá sa využíva ako odstavná plocha pre motorové vozidlá. Priestor od námestia k začiatku náučného chodníka na Muránsky hrad je vyplnený ďalšími náučnými tabuľkami, ktoré prinášajú návštevníkom informácie o Národnom parku Muránska planina (fauna, flóra), o histórii hradu a obce Muráň. V ústi Nižkovej dolinky bolo zriadené centrum oddychu s detským ihriskom. Ďalšie aktivity boli nasmerované na areál Muránskeho hradu, kde boli vybudované výhľadkové body a boli označené všetky zachované stavebné objekty. Poslednou aktivitou bola tlač plnofarebného sprievodcu, ktorý poskytuje základné informácie o obci, hrade, regióne a o Národnom parku Muránska planina. Výsledný obraz projektu sa stretol s pozitívnymi ohlasmi najmä u návštevníkov obce a národného parku. Bohužiaľ, niektorí domáci (hlavne mládež) si nedokážu náležite vážii výsledok projektu a časté opravy tabuľ, prístreškov a detských preliezok stoja obec nemalé finančné prostriedky, ktoré by mohli byť využité prospešnejšie. Vzhľadom na to, že sa jedná o majetok obce, malo by byť v záujme každého obyvateľa chrániť ho...“

-RS-

MAMA

Mgr. Juraj Kochjar

Mama, aké krásne slovo,
kiež by pre každého jak diamant sa skvelo.
Deväť mesiacov ťa pod srdcom nosila
a vo veľkých bolestiach potom porodila.
No hneď nato tvoj prvý plač radosť jej do srdca vliat,
že si na svet prišiel, pomínil bôľ a žiaľ.
Na hruď ťa pritísla, nežne pobozkala,
slzami radosti telo ti skropila.
Z jej prs si teplé mliečko kojil,
tvoj život s jej starosťami naveky sa spojil.

Mama – tvoje prvé slovo v jej ušiach tak krásne znelo,
na rukách ťa nosila, to prevzácne bremeno.
Rokov však veľa prešlo,
statný šuhaj či dievčina z teba už vyrástla,
no na tvári tvojej matky zjavila sa už aj prvá vráska.
Čo len z teba bude v tomto svete dnešnom,
či pôjdeš dobrým chodníkom alebo či po zlom?
Starostí nie menej, jak za mladi bolo,
aj tých vrások na jej tvári rokmi len pribudlo.
Ruky oťaželi aj klby bolia veľmi,
jak starý ti to vravím, prosím ťa, uver mi.
Staroba doľahla na jej celé telo,
ono už nevládze, oj a koľko by ešte chcelo.

Či ty lásku vraciaš, čo v mladosti si dostal,
a či pre tvoju matku len samota a plač ostal?
Či len seba vidíš a ju si zanechal?
Na ňu si zabudol, z mysli ju vymazal?

Či snáď od teba ešte počuje to krásne slovo mama,
mama moja, veď takéto slová balzomom pre ňu sú,
jej srdce pohladia aj ducha povznesú.
Je ešte veľa pekných slov ako ľúbim ťa a ďakujem
aj také hovoriť treba
a tej svojej starej matke podať aj kus chleba.

Venované matkám v Muráni (Záznam z obecných osláv)

DEŇ MATIEK sme v Muráni oslávili v kultúrnom dome v piatok 15. mája 2009 – sviatok sme tak spojili s MEDZINÁRODNÝM DNOM RODINY. Pracovníčky obecného úradu všetky oslávenkyne – mamy i staré mamy privítali červenými kvetmi, avšak nechýbali ani otcovia a starí otcovia, ktorí sa najviac tešili na kultúrny program svojich ratolesť. A ten bol veru bohatý! Tiež vďaka mamám – učiteľkám zo základnej a materskej školy!

Prejav starostu obce Ing. Romana Goldschmidta v úvode slávnosti bol nielen vyjadrením vďaky a úcty ženám, ktorým osud doprial šancu byť matkou, ale aj motivovanými myšlienkami o skutočnom šťastí človeka, rodín, v ktorých nechýba mama. Šťastný nech je každý, kto má ešte mamu! Záver patrilo prednesu vlastnej poézie Mgr. Juraja Kochjara. Rozsiaholu báseň o matke venoval najmä deťom, ktoré vždy túžia po pohladení najdrahšími rukami na svete!

-RS-

„Moje záujmy: robota a spev!“

V druhú májovú nedeľu sme si pripomenuli Deň matiek. Navštívila som pani ANNU SKLENÁRIKOVÚ, najstaršiu obyvateľku obce Muráň a pri tejto príležitosti som jej chcela položiť niekoľko otázok, a tak sme sa usadili v jej izbičke, do ktorej prenikalo jarné slniečko a zohrievalo ju svojimi lúčmi. Sedela predo mnou starostlivá matka, stará mama, prastarká, ktorá sa ťažko prebýjala životom a nikdy sa nespoliehala na iných. Počas nášho rozhovoru sa jej v očiach často zaleskli slzy.

Čomu vďačíte za taký krásny vek?

„Je to asi v rode. Moja mama zomrela 97 ročná a sestra Mária 94 ročná.“

A čo vaša mladosť?

„Ja pochádzam z 12 detí. Narodila som sa v roku 1914. Môj otec mesiac po mojom narodení padol v prvej svetovej vojne. Moja mama sa druhý raz vydala. Mám treba robiť na poli a okolo statku. Mali sme tri kravičky. Žili sme veľmi biedne a skromne. So sestrou som sa starala o mladších súrodencov, keď mama s otčímom boli v robote.“

Kde všade ste slúžili?

„Ako 12 ročná som slúžila u Háza v Muráni, potom v Tornali pri Tajtľbantovi a na Telgárte. Od jari do jesene som chodila do lesa. Sadili sme stromčeky, šeršlili a seno hrabali.“

Čo ste najradšej jedávali?

„Mlieko, zemiaky, kukuričnú kašu, chamuľu. Mäso sme mali len v nedeľu.“

A čo rodina?

„Ako 22 ročná som sa vydala. Prvé roky v manželstve boli ťažké. Bývali sme u Mokrana v malej komôrke. Na jednom dvore nás žilo šesť rodín. V čase druhej svetovej

vojny sme kúpili malý domček od Stankovičovej. A po vojne v 50-tich rokoch minulého storočia domček od Jaša. V 60-tich rokoch sme ho zbúrali a postavili nový murovaný dom.“

Koľko rokov ste žili v manželstve?

„Náš spoločný život s manželom trval 57 rokov.“

Koľko detí ste vychovali?

„Tri deti. Dvoch synov a dcéru. Všetci majú vysokoškolské vzdelanie pedagogického smeru, sú učiteľia.“

A čo vaše záujmy?

„Moje záujmy: robota a spev! Ráno a večer som chodila na družstvo dojiť kravy. Cez deň som hrabala seno, obrábala záhumienok a po večeroch tkala pokrovce. Pri robote som si stále spievala.“

Vieme, že ste členkou speváckej skupiny LEVENDA. Aké ocenenia ste získali a kde?

„V roku 1958, keď vznikol Zväz žien v Muráni, sme nadvicili hudobno – tanečné pásmo Svadobná zavijanka. Vtedy som

Deň vďaky

Mgr. Mária Payerová

Sú sviatočné i všedné dni v kalendári, blízke sú ľudským srdciam mnohé z nich. Dnes, keď príroda spieva lúbeznú pieseň jari, pozdraviť chcem najdrahšie naše mamy. Pozdravujem tie, čo sú stále medzi nami krásne, zdravé, so srdcom na dlani, myslím i na tie – drahé, čo spia už svoj večný sen.

Tie prvé možno denne vídať, objat ich, čími im lásku dokázať. Tie druhé možno nechať iba ticho odpočívať a nad ich hrobom občas v slzách zašepkať: „Za všetko ďakujem, moja drahá... moja milovaná mama.“

Najkrásim darom našich matiek, otcov je dar života svojim potomkom. Obom sme vďační za tú možnosť uvidieť našu krásnu Zem, prežiť tu síce neraz život ťažký, ale i vzácny svojím obsahom.

prvkrát verejne vystúpila ako speváčka ľudových piesní. Potom som vystupovala na folklórnych slávnostiach na Detve, v Martine, v Kokave nad Rimavicou, v Klenovci, Rejdovej, v Slavošovciach, Osrblí, Hnúšti, Čiernom Balogu, Brezne, Banskej Bystrici a vo Zvolene. Dalej v Bratislave v televíznej relácii Rodostrom slovenčiny A. Bernoláka, v rozhlasovej relácii Čisté studničky so spisovateľom Petrom Glockom. Za dlhoročnú prácu som získala ocenenie od generálneho riaditeľa Národného osvetového centra

v Bratislave. Od starostu obce Muráň Ing. R. Goldschmidta – Cenu starostu obce za kultúrnu činnosť a propagáciu obce.“

Čas rýchlo ubehol. S pani Sklenárikovou som strávila pekné popoludnie. Do izbičky vtrhli pravnúčatá Kristián a Klaudia a zaspali ju novinkami zo školy...

Vážená pani Anna Sklenáriková, prajeme Vám veľa zdravia, šťastia a lásky v kruhu rodiny a veríme, že v novembri 2009 spolu oslávime Vaše narodeniny – 95 rokov!

Za rozhovor ďakuje Adela Michalská

Patril jej môj obdiv

Mnohí čitatelia, podobne ako ja, sa často v spomienkach vracajú do svojho detstva. V nich nám natrvalo zakotvili najmä udalosti, ktoré ovplyvnili náš život aj v dospelosti a nezmazateľne sa do nich zapísali ľudia s pozitívnym postojom k životu. Tí, ktorých sme si vážili pre ich charakterové vlastnosti – patrili k našim kladným vzorom. Žena, človek, ktorého som v detstve obdivovala ja, bola pani ZUZANA KOCHJAROVÁ (rod. Ferencíková), a tak v snahe priblížiť vám jej osobnosť som požiadala o pomoc jej syna Mgr. Juraja Kochjara a dcéru Pavlinu Hajdúkovú.

1. Spomínam si, že vašej mame nikdy nechýbal úsmev na tvári. Zdedili ho asi všetky deti, ktoré vychovali spolu s vaším otcom Pavlom Kochjarom (ťažký invalid z 1. svetovej vojny). Ty si bol najmladší syn, ale máš ešte aj starších súrodencov?

„Traja chlapičky a dve dievčatá: František, Pavel, Juraj, Pavlína a Matilda.“

2. So svojou mamou som v lete chodila na JRD hrabať pokosenú trávu, sušiť seno – odrábala tzv. jednotky za prenajatú pôdu – záhumienok, kde sme sadili zemiaky. Vaša mama bola na JRD skupinárka a ja ako malá školáčka som ju veľmi obdivovala. Ľudí upútal už jej výzor: bola vždy nádherne opálená s bohatým vrkočom okolo hlavy, vrtká nižšia žena, štíhla v páse a s nohami rýchlymi ako srnka. U pracujúcich ľudí na JRD vzbudzovala úctu, prirodzený rešpekt najmä pre jej bohaté praktické skúsenosti v oblasti poľnohospodárstva. Aké vlastnosti ste si u nej vážili vy – jej deti?

„Na 1. mieste jej pracovitost, pracovala do úmoru a nepoznala oddychu po práci na poli. Po večeroch a v zimných mesiacoch priadla, vyšivala, tkala krásne pokrovce s rôznymi vzormi, plátno, uteráky rôzne pretkávané a i napriek únave veľmi rada si zaspievala. Vzorne sa starala o nás deti, šila nám oblečenie, náš osud jej ležal na hlave a keď som prejavil záujem o vysokoškolské štúdium, veľmi ma podporovala.“

3. Svojim podriadeným nikdy nedovolila, aby ju oslovovali „pani skupinárka“, iba jednoducho po muránsky „nena od Ťurka“. Mnohí roľníci vznik JRD nevíťali s nadšením. A právom, veď bol ohrozený ich majetok. V rámci združstevňovania sa museli zrieknuť činnosti, do ktorej investovali nielen finančne, ale aj nemalo vlastného pracovného úsilia, lebo pôda a chov domácich zvierat bol zdrojom ich obživy celé dlhé roky. Ako reagovali vaši rodičia na založenie JRD, predsedom ktorého sa stal v roku 1958 jeden

z najväčších gazdov v Muráni Ondrej Sisik? (Vzniklo v roku 1950, jeho predsedom bol však robotník Peter Sklenárik.)

„Nepáčilo sa im to. No čo mali robiť, keď často všetko oblie, čo im malo slúžiť na obživu, im zobrali na kontingent

a tiež aj iné produkty. Ja sa pamätám, ako im hrozili, že keď nevstúpia do družstva, tak nebudem môcť študovať a tých donucovacích prostriedkov bolo viac. Rodičia podpísali a nezatrdli, ale pracovali, otec robil krmiča a mama na poli a za 7,- Sk na pracovnú jednotku.“

4. Váš otec aj mama boli rodení Muráncania. Muráň im teda natrvalo prirástol k srdcu. Keďže si v tomto dialógu pripomíname hlavne osobnosť vašej mamy, priblížite nám svoje vlastné korene po mame?

„Mama Zuzana, rod. Ferencíková mala 2 sestry, jednu vlastnú Margitu Beňovú (od Gajdálfov) a druhú nevlastnú Kláru Miklósovú. Deti žili od detstva len s mamou, lebo otec im zahynul v 1. svetovej vojne. Mama sa im vydala druhýkrát za Frandela do Kúpeľáša.“

5. Záverom zhrniem podstatné, prečo okrem mnohých iných ľudí patril môj obdiv aj vašej mame. Poznala som ju ako sympatickú, milú, rozvážnu a pracovitú ženu. Vyhýbala sa ohováraniam, zákernostiam, zvažovala svoje výroky, hodnotenie práce iných na JRD – teda „netrúsila“ prázdne reči za každú cenu. Bola to žena s mákymi črtami v tvári a s iskrickami v očiach, nábožensky založená, ktorá vnímala ľudí cez duševné hodnoty a kládla dôraz aj na vzdelanie. Vo vašej rodine, teda aj u vašich súrodencov je veľa ľudí technicky orientovaných, uplatňujúcich v praxi najmä logické myslenie, ale očividný je aj hudobný či literárny talent. Muráncania oceňujú umelecké sklony Kochjarovcov! Čo si ty, Juraj, konkrétne zdedil z vlastností svojej mamy, resp. čím najviac ovplyvnili obaja tvoji rodičia tvoju cestu životom?

„V prvom rade naučili ma vážiť si život, žiť skromne, byť šetrným, pozorným k ostatným, milovať prácu a nevyhýbať sa nijakej, veď každá šľachtí človeka. A čím ovplyvňovali moju cestu životom? Tým, že mi umožnili študovať, v tom ma podporovali i keď moje ruky chýbali doma. Tým som ako najmladší rodine pomáhal najmenej, bo starší súrodenci museli intenzívne pracovať, aby pomáhali rodine. A ešte k tej poznámke o umeleckých sklonoň? V rodine Beňovej boli všetci maliari i keď len jeden svoj talent využil. Kochjarovci boli zase speváci – hudobníci. A ja v starobe začínam aj trochu písať nejaké tie pesničky a básničky.“

Za rozhovor ďakuje Mgr. Ružena Svoreňová

Kalendáre obce Muráň patria medzi najkrajšie

Stalo sa už tradíciou, že obec Muráň sa zapája do prestížnych súťaží NAJKRAJŠIE KALENDÁRE SLOVENSKA a NAJKRAJŠIE PROPAGAČNÉ MATERIÁLY O SLOVENSKU. Celoslovenskú súťaž vyhlasuje Klub fotopublicistov so štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici a ďalšími kultúrnymi inštitúciami.

Starosta obce Ing. Roman Goldschmidt s nefalšovanou radosťou a istou dávkou hrdosti vyzdvihol úspechy obce Muráň na uvedených súťažiach, pod ktoré sa zreteľne podpísal autor fotografií Ing. MAROŠ DETKO, ocenil túto dlhodobú plodnú spoluprácu s ním:

„Ing. Detko som poznal ešte z čias pôsobenia v Slovmagu Lubeník, kde som začínal ako banský inžinier. V tom čase som ani netušil, že záľubou môjho kolegu Maroša je fotografovanie. Až po nástupe do funkcie starostu obce som sa dozvedel, že ako milovník prírody robí krásne fotografie prírody.“

Starosta obce si rád zaspomínal aj na zrod spolupráce s Ing. M. Detkom, resp. aj na začiatky propagácie obce Muráň pomocou fotografií: „Prvý propagačný materiál, ktorý obec vydala v spolupráci s ním, boli pohľadnice obce Muráň a informačná skladačka o obci, ktorú otextoval Peter Glocko. Jeho fotografie sú vždy zárukou kvality a originality. Pri tvorbe

propagačných materiálov je problém vybrať si z množstva nádherných záberov len niekoľko. Meno Maroša Detka je už neodmysliteľnou súčasťou vydávaných materiálov o obci Muráň. V roku 2001 mu bola udelená obecným zastupiteľstvom v Muráni cena starostu obce za fotografickú dokumentáciu Nár. parku Muránska planina a Obce Muráň.“

Záujem úspešného fotografa a pamätihodnosti obce Muráň, prevažne však o jeho prírodné krásy určite pretrvá aj v súčasnosti. Pán starosta nám prezradil aj svoje ďalšie predstavy o zviditeľňovaní Muráňa pomocou umeleckej fotografie a vlastne tiež aké miesto v nich zastáva Ing. Detko: „Snahou obce je pripraviť obrazovú publikáciu o hrade, obci a prírode Muráňa a jeho okolia. Ďalším cieľom je pripraviť kalendár obce Muráň, ktorý by našu medailovú zbierku doplnil o najcennejšiu zlatú. S Marošovými fotografiami je tento cieľ reálny.“

Z uvedeného sme sa dozvedeli, že úspešné na súťaži Najkrajšie kalendáre Muráň sa zrodili zásluhou Revúčana. Autor fotografií Ing. Maroš Detko profesionálne pôsobí ako banský inžinier. S jeho menom sa už občania Muráňa viackrát stretli – napr. pri príležitosti vydania knihy Muráň (2001), jeho zábery sa nám prihovárajú z nádherných

pohľadníc s tematikou Muráňa, sporadicky aj z našich obecných novín, prípadne deťom sú dôverne známe jeho obrázky krás Muránskej planiny z pešesa. Snažili sme sa dozvedieť viac o

3. mieste. Neskôr absolvoval odborné semináre a školenia a tiež diaľkovú školu fotografie v Košiciach. Skúsenosti však čerpal aj od vynikajúcich fotografov z Čiech a Slovenska. V minulosti sa

Ing. Maroš Detko pri preberaní ocenenia „Najkrajší kalendár Slovenska“.

tomto úspešnom fotografovi, ktorý svoj koníček povýšil na umenie. Z tlačových zdrojov (Revúcke listy, č. 6, 2008, s. 5), z ktorých vyberáme základné informácie, je známe, že fotografovaniu sa venuje takmer 40 rokov a začínal s banelitovým fotoaparátom značky Pionier, ktorý neskôr vymenil za Flexaret. Oba si veľmi cenil – prvý, dosť jednoduchý, ale zábery boli vydarené. Na druhom už zhotovoval kvalitné výstavné fotografie. Prvý úspech zožal na konci 60. rokov - na výstave v Rožňave sa umiestnil na

najčastejšie venoval športovým námotom: Maratón mieru, športové turnaje – futbalové, hádzaná, lyžovanie. Neskôr sa začal orientovať na zábery krajiny, prírody, flóry a fauny, čo si vyžaduje nielen veľa času, ale je tu nutnosť získať vedomosti o území, o výskyte rastlín, živočíchov atď. Diváka, obdivovateľa jeho umeleckých fotografií chce získať k ochrane prírodných hodnôt, k úcte a pokore pred silou a dokonalosťou prírody.

Mgr. Ružena Svoreňová

Aký bol Muráň ešte nie tak dávno

K napísaniu tohto príspevku som sa rozhodol po prečítaní článku: „Aký bude rok 2009“ v Muránskych novinách č. 1 z roku 2009. Pripájam aj obrázok, ktorý z fotky prekreslil do tejto podoby obyčajným perom t. č. už nebohý pán PETER SKLENÁRIK – železničiar. Svojou ťažkou rukou dokázal veľmi jemne zobraziť všetky detaily. Obrázok znázorňuje „Vyšný koniec“ – ulicu smerom na Tisovec. Štyľové drevené domy, jeden vedľa druhého. Je pochopiteľné, že požiar, na ktorý sa ja nepamätám, ale viem o ňom z rozprávania, zmenil celý Vyšný koniec na popol. Z obrázku vidieť, aká bola cesta nízko položená. Každá oprava znamenala nový štrk, a tak sa oveľa zvýšila do dnešnej podoby.

Čo je 70 alebo 100 rokov v živote ľudskej spoločnosti? Je to len malý časový úsek. Ale uplynulých 70 rokov v zmenách znamenalo veľmi mnoho. O pokroku, ktorý teraz prežívame, písala aj Elka od Pohorelca v spomínanom článku. Ja by som chcel oboznámiť najmä mladých Muráňčanov, ako sa vtedy žilo v Muráni. Prevažná väčšina občanov v Muráni boli roľníci. Svoju existenciu zakladali na tom, čo mohli na nie veľmi úrodnej pôde v Muráni vypestovať. Vedeli pôdu dobre obrábať a keď bol dobrý rok, skoro každý roľník dopestoval aj vyše sto vriec zemiakov. Obilii sa menej darilo, ale väčší roľníci boli sebestační s chlebom. Zrno na múku a šrot pre zvieratá mlieli v mlyne v Muráni. Lepšie sa darilo chovu dobytku. V tom čase bolo údajne v Muráni cca až 100 párov volov. Tieto využívali ako ťažné zvieratá v poľnohospodárstve, ale aj na furmanke. Zväzali drevo z muránskych hôr. V zime dlhé kláty vpredu položené na nízkych mohutných saniach, zbytok sa ťahal po ceste. Cesta cez celý Muráň bola vyhladená až na pílu. Celé leto sa voly pásli, nepotrebovali doma žiadne krmivo. Ešte aj pri furmanke, lebo v horách bolo paše nadbytok. Tam sa celé leto pásli aj mladé teliatka – jalovina. A čo dnes? Koľko párov volov máme v Muráni? Len sa čudujem, odkiaľ máme mäso v obchodoch. Máme, ale takú kvalitnú hovädzinu, aká bola z muránskych zvierat, iste nie! Každá rodina bola sebestačná so zeleninou. Pestovali sa konope, ľan málo. S konopami bola veľká práca. Po vytrhaní sa močili v močidle v laze, potom sa sušili, trelí na trčiacich, kde sa vlákna oddelili od dužiny. Aby sa mohli z nich priasť nite, museli

Perokresba železničiara Petra Sklenárika.

prejsť ešte zložitou procedúrou. Vlákna sa vytriedili, z mnohých sa tkalo hrubé plátno na vrecia, z jemných na košeľe, spodky a najmenejšie sa zmiešali s kúpenými nitami – pamukom a boli z toho uteráky a obrusy. Tkali sa aj koberce – pokrovcy, ktoré v posledných rokoch boli už veľmi pekné. Šikovné ruky žien vedeli vyčariť rôzne tvary, a tak využili handry z roztrhaného šatstva.

Je dnes až neuveriteľné, koľko práce žena v domácnosti vedela urobiť. Rodiť, vychovávať deti, starať sa o chod domácnosti, o hydinu, ošipané, dobytok. Spracovať vydojené mlieko na maslo, tvaroh, syry. Udržovať poriadok v dome, dvore. Dvakrát do roka vymalovať celý dom aj zvonku. Chovali sa aj ovce, ktoré okrem syra dávali aj vlnu. Muránski sedliaci nosili z ovčej vlny nohavice – kološne, kabát – kabanicu a v zime veľmi teplé kapce.

Život sa zmenil na nepoznanie. Stará generácia vymrela, odniesla si so sebou aj spôsob života, zvyky a svet sa rýchlo zmodernizoval. Bolo by toho ešte mnoho, na čo by bolo spomínať, ale to by nestačili ani celé stránky Muránskych novín a možno by si to ani nikto nečítal. Píšem toto najmä pre mladých, ale si myslím, že si to prečítajú skôr starší a pospomínajú si na svoju mladosť a spôsob života v Muráni.

Ing. Ladislav Kováč, Košice

Najkrajšie kalendáre Slovenska 2009 Výstava ocenených z 12 kategórií

Dňa 14. apríla 2009 v obradnej sieni pri Obecnom úrade v Muráni bola otvorená výstava s názvom Najkrajšie kalendáre Slovenska 2009, ktorá návštevníkom priblížila ocenené kalendáre v jednotlivých kategóriách. Boli to kalendáre nástenné viaclistové, nástenné jednolistové plagáty, stolové kalendáre a iné, napr. diáre. Kalendáre boli rozdelené do 12 kategórií a ocenenie získalo spolu 35 kalendárov.

Obec Muráň sa zaradila do kategórie OBCE s nástenným viaclistovým kalendárom s názvom MURÁŇ 2009, ktorý sa umiestnil na 3. mieste za obcou Bernolákovo a mestskou časťou Košice – Krásna. Fotografie pre kalendár Muráň 2009 pripravil Ing. Maroš Detko, podobne ako aj do predchádzajúcich kalendárov a propagačných materiálov.

RS -

Deň Zeme u nás v škole Deň Zeme pripadá na 22. apríl

Pripomíname si ho aj preto, aby sme aspoň raz do roka (ak už nie častejšie) zvýraznili svoju závislosť na cenných daroch, ktoré sú nám prostredníctvom Zeme poskytované. Zároveň, aby sme si čoraz hlbšie uvedomovali, že zemské zdroje nie sú nevyčerpatelné a rovnováha všetkého živého na tejto planéte je vzácna, obdivuhodná, no veľmi krehká.

V súvislosti s Dňom Zeme zorganizovali učiteľky 1. stupňa ZŠ Muráň dňa 24. 4. 2009 deň v prírode. Spolu so žiakmi a s našimi asistentkami sme sa vybrali do Hrdzavej doliny, kde sme mali na jednotlivých stanovištiach pripravené rôzne úlohy pre žiakov. Vybrané aktivity súviseli s vytrvalosťou a obratnosťou, no posúďte sami: napr. fúrikovanie, skoky vo vreci, hod čízmou, beh s papierovou čiapkou, krácanie s knihou na hlave, beh s lopičkou na lyžici, klokanie skoky (lopta medzi nohami), nosenie partnera na chrbte a stanovisko „ako žaba – ako rak – ako...“ (kde podľa obrázkov mali deti predviesť zvieratko). Deti mali veľkú radosť z disciplín, boli podelené do družstiev podľa rozličných vekových kategórií, aby starší žiaci mohli pomôcť tým mladším. Najšikovnejšie družstvo bolo ocenené sladkou odmenou, podobne ako aj ostatní súťažiaci. Úlohou najlepšej disciplíny bolo: kto nazbiera najviac odpadkov v bezprostrednom okolí. Deti usilovne zbierali a ani by ste neverili, čo všetko našli...No hrôza, ako si niektorí ľudia nevážia prírodu, v ktorej žijeme!

Mgr. Slávka Vrbjárová

Úspešní súťažiaci v 1. – 5. ročníku ZŠ

Kým testovanie deviatakov bolo povinné pre všetkých, tak vo štvrtok 26. marca 2009 sa 24 žiakov školy z 2. až 7. ročníka dobrovoľne zúčastnilo medzinárodnej súťaže „Matematický klokan v SR“. Klokan je najväčšia matematická súťaž na svete. Vznikla v 70. rokoch minulého storočia v Austrálii, vlní sa do nej zapojilo viac než 5,1 milióna žiakov zo 41 krajín sveta. Na Slovensku súťažilo 85 000 žiakov z 1443 škôl, ktorí nešetřili a zaplatili poplatok 1,80 za účasť na súťaži. Súťaž v škole organizovala p. Ing. Viera Vrabcová.

Výsledky sú nasledovné – najlepší: 100 % Ivonka Hrbáľová /3.tr./ a Matej Goldschmidt /4. tr./ Úspešní: 2.tr. – Peter Kontúr, 3.tr. – Do-

miník Tomi, Martin Dacho, Maroš Dacho, Dianka Fedorková, 4.tr. – Marcel Šuhaj, Ján Lukaš, Oskár Neupauer, Nikola Nociarová, Petra Laurenčíková a Pavol Kochjar, 5.tr. – Dominika Bólkeová.

V tento deň prebiehala aj recitačná súťaž Kukučínova Revúca, ktorá bola zároveň okresným kolom Hviezdoslavovho Kubína. Piatačka Klaudia Murková v II. kategórii /pre žiakov 5.–9.roč./ sa umiestila na 2. mieste a prváčik Dávid Frandel I. kategóriu /pre žiakov 2.-4.ročníka/ vyhral! V regionálnom kole, ktoré sa uskutočnilo 27. 04. 2009 v Rimavskej Sobotě skončila Klaudia na 4. mieste a Dávid na 3. mieste.

Mgr. Karol Kontúr
riaditeľ ZŠ s MŠ

Deti a kone

Dňa 30. 4. 2009 sa konalo v obci Muráň nevšedné podujatie. Deti mali možnosť povoziť sa na koníkoch ako ozajstní kovboji. S úžasom a rozveselenými očami sledovali, ako ich spoliuziaci nasadajú do sedla. Veľmi sa im to páčilo a vôbec sa nebáli. Deti však od malička majú blízky vzťah ku zvieratám, a tak sme sa rozprávali, ako sa o koníky treba starať, že neslúžia len pre zábavu, ale aj na prácu. Pomáhajú ľuďom v lese ťahať drevo a podobne. Odvážne boli aj deti z materskej školy, ktoré sme tiež pozvali na akciu. Pridali sa aj deti s nultého ročníka, prváci, druháci, tretiaci a štvrtáci. Ako pravá jazdkyňa sa predviedla

aj Veronika zo šiesteho ročníka, ktorá pomáhala vozit deti. Podakovanie patrí kovbojom, ktorí prišli na koníkoch až z Revúcej. Sme veľmi radi, že sa stretnutie detí s koníkmi vydarilo a dúfame, že sa ešte v budúcnosti zopakuje.

M. Profantová, vychovávateľka ŠKD

Smútime za básnikom

Dňa 11. 1. 2009 nás navždy opustil náš bard súčasnej slovenskej poézie. Aj keď Milan Rúfus odišiel, nestratil sa, lebo jeho dielo ostáva pre nás i pre tých, čo ešte len prídu, ako súčasť a nevyhnutnosť duchovných hodnôt, bez ktorých by sme boli barbari. Aj my žiaci muránskej školy sme venovali malú spomienku básnikovi Milanovi Rúfusovi. Pozvali sme aj žiakov 6. A triedy. Našu triedu sme si pekne pripravili, vyzdobili, naaranžovali obrázky básnika a jeho knihy – Modlitbičky. Pod vedením pani učiteľky Mgr. Dagmar Vrtišovej sme pripravili prehľad jeho tvorby, pani učiteľka nám porozprávala rôzne zaujímavosti z jeho života. Zaujalo nás, že ako jediný slovenský básnik bol navrhnutý niekoľkokrát na Nobelovu cenu. Každý

z nás žiakov zarecitoval jednu jeho krásnu báseň. Celé pásmo bolo podfarbené hudbou Beethowena a Čajkovského. Všetkým sa nám táto hodina literatúry veľmi páčila.

Žiaci 7. A triedy

Testovanie deviatakov ZŠ s MŠ Muráň

Skoro 54 000 deviatakov z 1453 ZŠ na Slovensku absolvovalo v stredu 11. marca 2009 testovanie vedomostí z matematiky a slovenského jazyka. Aby výsledky, ktoré nám poslali z Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania v Bratislave boli prehľadné, zoradil som ich do nasledovnej tabuľky:

škola	počet deviatakov	matematika v %	slovenský jazyk v %
Slovensko	cca 54 000	53,01	61,26
ZŠ s MŠ Muráň	21	46,2	71,4
ZŠ s MŠ Lubeník	18	46,1	61,1
ZŠ s MŠ Jelšava	36	37,1	51,1
ZŠ I. B. Zocha Revúca, Jilemn.	53	1,7	52,7
ZŠ Hviezdoslavova Revúca	51	43,0	52,8
ZŠ Komenského Revúca	41	72,0	74,4
ZŠ Sirk	9	48,9	46,1
ZŠ Ratková	11	56,8	43,6
ZŠ Tornaľa /slov./	75	39,4	38,5
ZŠ Tornaľa /maď./	72	36,8	36,9
ZŠ Gemerská Ves /maď./	13	27,3	71,2
ZŠ Gemerská Ves /slov./	9	32,8	73,9
ZŠ Gemer /maď./	11	22,7	44,1

Z tabuľky je jasné, že tunajšia škola zo 14 škôl v okrese Revúca je na 4. mieste. Žiakov na testovanie pripravovala p. Ing. Viera Vrabcová z matematiky a p. Mgr. Dagmar Vrtišová zo slovenského jazyka. Naši najlepší boli: z matematiky – Marek Kováč – 90 %, zo slovenského jazyka: Miroslav Hodák, Jaroslava Labošová a Barbora Vrabcová – 95 %. Najslabší však mal z matematiky len 10 % a zo slovenského jazyka 20 %.

Mgr. Karol Kontúr, riaditeľ ZŠ s MŠ

Tip na prázdniny: NEW JERSEY V USA

Mnohí si už pri čítaní názvu povie, že len až prstom po mape, lebo naše súčasné EURO peňaženky „nepustia“. A prečo nie? Veď mapu na pohľadnici tohto „Garden State“ do redakcie Muránskych novín poslala ich stála dopisovateľka BOŽENKA VAŠČÁKOVÁ – HRBÁLOVÁ. Dňa 10. apríla 2009 doslovne uvádza, že „v uliciach New Jersey si spomína na všetkých občanov Muráňa“.

Ak si mladí čitatelia (od 15 rokov), teda najmä stredoškólači a starší nájdu cez prázdniny čas na doby film, ponúkam im do pozornosti hneď dva tituly. Okrem pútavých príbehov a príťažlivého spracovania, ocitnete sa práve v prostredí ulíc New Jersey. Oba filmy majú 90 minút.

Prvý film s názvom V ULICIACH NEW JERSEY je skvelý triler, plný rapovej muziky. Zmyslom života skupiny mladíkov sú autá a „zarabanie“ peňazí od priekupníkov a obchodníkov s náhradnými dielmi. Unikanie polícii sa im na začiatku javí ako nevinná hra. Aká je však potom ich šanca na prežitie?

V druhom filme ZEM POLICAJTOV si zahráli dnes už legendárni americkí herci: H. Keitel, S. Stallone, R. De Niro, R. Liotta. Nevelkému mestečku Garrison sa hovorí Zem policajtov, lebo v ňom žije mnoho mužov zákona. Pri riešení problémov však pravidiel hry určujú newyorskí policajti. Spravidlosť v rukách policajtov tak máva často i dve tváre. Chcú udržiavať poriadok, ale sami nedodržiavajú zákony.

Záverom vám ešte odporúčam hľadať uvedené filmy na VIDEO kazetách, prípadne ak budete mať šťastie aj na DVD nosičoch. Prajem vám príjemný filmový zážitok!

Mgr. Ján Svoreň

Predsudky voči Rómom

V našich školách sa medzi žiakmi často stretávame s predsudkami voči Rómom. Prispievajú k tomu aj médiá, ktoré sa venujú Rómom iba pri vytváraní káuz a senzácií v negatívnej súvislosti. Je dôležité spoločne sa rozprávať, či už o ich kultúre a histórii, o súčasnej situácii niektorých komunit Rómov, o problémoch, ktoré nastávajú pri vzájomnom spoluzití.

Najčastejšie PREDSDUDKY žiakov o Rómoch:

- 1. Rómovia páchajú väčšinu kriminality na Slovensku.** Najčastejšie ide o drobné krádeže, ktoré sú bežné aj medzi nerómami, ktorí sa nachádzajú v podobne neradostnej situácii. Rómovia sa nepodieľajú na najzávažnejších prípadoch ekonomickej kriminality.
- 2. Rómovia sú leniví a nechce sa im pracovať.** Veľká časť populácie sa nachádza v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou. Majú nízke vzdelanie, úlohu zohrávajú aj predsudky zamestnávateľov – ak zistia, že sa o prácu uchádza Róm, miesto je obsadené.
- 3. V škole sú to záškoláci a majú vzdelávacie problémy.** Nedostatočné ovládanie slovenského jazyka, nedostatok peňazí na učebné pomôcky a knihy, chýbajúci priestor na učenie, rodičia sami nemajú skúsenosť s navštevovaním školy, nevedia dieťaťu pomôcť s učením, niekedy ho dokonca do školy nepustia, nemotivujú ho k návšteve školy, zaraďovanie Rómov do špeciálnych škôl aj v neodôvodnených prípadoch.
- 4. „Nemám ich rád, pretože mám zlú skúsenosť s nimi“.** Ublížujú aj bieli, nielen Rómovia. Nemôžeme na základe jednej zlej skúsenosti obviňovať celé etnikum.
- 5. Mediá a Rómovia.** Správanie konkrétneho jednotlivca sa zovšeobecniť do správania charakteristického pre celý rómsky národ.

PhDr. Z. Hemlíková, výchovný poradca

Poznávaj vlastnú minulosť alebo Pátranie po predkoch

Naša Základná škola v Muráni sa prihlásila do výchovno-vzdelávacieho projektu Poznávaj vlastnú minulosť alebo Pátranie po predkoch v novembri školského roku 2008/2009. Jeho cieľom je podnietiť záujem mladých ľudí o svoju minulosť, prítomnosť a cez ne i budúcnosť. Chceme prebudiť hrdosť na seba, svojich predkov, svoju rodinu a svoju krajinu, ale i posilniť svoju pozíciu a kultúrnu i jazykovú identitu v spojenej Európskej únii. Sprievodným cieľom je zlepšiť a skvalitniť medziľudské vzťahy v rodinách, predovšetkým medzi deťmi, rodičmi a starými rodičmi, zvýšiť mieru vzájomnej tolerancie.

Do projektu sa prihlásilo 12 žiakov druhého stupňa ZŠ, ktorí si zdokumentovali dejiny vlastnej rodiny. Vytvorili si jej rodostromy. Hľadali a zapisovali zaujímavé príbehy, spomienky na detstvo a mladosť svojich rodičov i starých rodičov. Hľadali slávne osobnosti v rodine, nositeľov rôznych ocenení,

zistovali, čím sa kto preslávil. Spísali históriu povolání, zhromaždili pohľadnice, fotografie, predmety dennej potreby, umelecké potreby v domácnostiach. Zisťovali, aký najstarší predmet vlastní ich rodina, aké jazyky ovládali ich predkovia, kam najďalej cestovali, kde najďalej pracovali. Odborníci hovoria, že v každom štáte žijú potomkovia niekoľko tisíc rokov. Historici sa venujú iba tým pár najznámejším, ostatní sú takpovediac nepoznaní, alebo poznaní málo. Dôležité je poznať príbehy zo života a o živote ľudí. Žiaci pracovali na hodinách slovenského jazyka – slohu, občianskej výchovy, dejepisu pod vedením pani učiteľiek: Mgr. Vrtišovej, PhDr. Hemlíkovej, Mgr. Kubišovej. Vytvorili zaujímavé práce, doplnené fotografiami svojich blízkych, ktoré siahajú až na prelom 19. a 20. storočia. Vytvorili dve výstavy, uskutočnili sa dve vyučovacie hodiny s touto tematikou a dve vychádzky s následnou besedou.

Dejiny národa, dejiny krajiny sú dejinami miest a obcí. Dejiny miest a obcí sú dejinami jednotlivých ľudí, dejinami rodín. Dejiny jednotlivých ľudí tvoria dejiny svoje i svojej vlasti. Sme ohnivkom historickej reťaze, ktorá ide od minulosti a bude pokračovať v budúcnosti. Je prospešné poznať jej silu a možnosti. Ak chceme poznať svoju budúcnosť, najskôr musíme poznať svoju minulosť. Bez hrdej minulosti niet krásnej budúcnosti. Prostredníctvom projektu by sa mali ľudia prepracovať k rozmyšľaniu o cestách k svojmu úspechu poznajúc úspechy a cestu k nim vo svojej rodine a krajine.

Mgr. Dagmar Vrtišová

FOTO z archívu RS Súčasťou prvomájových osláv v minulosti, ktorých sa zúčastňovali aj malí školáci, boli tzv. alegorické vozy. Muránčania sa radi zviditeľňovali imitáciou lesa vo všetkých jeho podobách. Ihličnaté prostredie s vypchatým huňatým mackom sa prihováralo manifestujúcim transparentom s heslom: MURÁNSKE MEDVEDE – NAŠE DETI. Na zábere v pozadí vyzdobená budova bývalej Lesnej správy v Muráni (teraz „Kršma po hradom“).

Ako v ŠKD vyhnali zimu a privítali jar

V Školskom klube detí v Muráni sa rozhodli obnoviť staré tradície. Zimu vyhnali, ako sa patrí. Morenu zapálili a utopili v rozbuřenej Muránke. Rozlúčili sa s ňou básničkami a pesničkami „Morena, Morena, kde ňa ponesieme? Tam dolu ku vode, tam ňa zahodíme“. Na pomoc si pozvali aj deti z nultého ročníka s ich pani učiteľkou Mgr. Slávkou Vrbjarovou, ktoré nadšene pískali a výskali od úžasu, ako Morena horí a padá do rieky. Zvyk káže utopiť Morenu najneskôr dva týždne pred sviatkami jari.

Jar je symbolom začiatku nového života. Pučia stromy, rozkvitajú prvé kvety, liahu sa mláďatká. Aj v ŠKD vládla pravá veľkonočná atmosféra: trieda vyzdobená prácami detí, ne-

Deti sa chystajú na rozlúčku so zimou

chýbali ani bahniatka a zlatý dážd. Kraslice zdobili voskom, makom, ovsenými vločkami, stučkami a pod., perníky rozdrobeným cukrom. Deti maškrtili nepečené dobroty, popíjali čajik. Každý dostal aj čokoládové va-

jičko. Všetci boli radi, že mohli využiť aj vlastné skúsenosti, ktoré získali od rodičov a starých rodičov, oživiť ľudové zvyky a obyčaje spojené s príchodom jari.

Miroslava Profantová

Zaostrené na spisovné slovenské vyjadrovanie

V každej domácnosti, ale najmä v tých rodinách, kde majú ešte školákov i študentov stredných a vysokých škôl, by nemali chýbať PRAVIDLÁ SLOVENSKEHO PRAVOPISU. Každodenná realita aj po skončení školy si neraz vyžaduje overenie pravopisu (napr. pri písaní žiadosti do zamestnania, životopisu a pod.)

V pamäti mi utkveli vety, v ktorých boli hneď tri jazykové prehršky: „Prosím si dvadsať rohlíkov do sáčkov. A dajte mi ich do nejakej krabice!“ Na Slovensku by sme teda mali žiadať rožky do mieška, vrecúška alebo menšej škatule, škatulky. V kvetinárstvach kupujeme „karafiáty“, ale sú to vlastne klince. V záhradkách tiež pestujeme voňavé klinčeky, nie „karafiáty“.

Na záver ešte jedna výslovnosť a pravopisná perlička. Ľudia v lete radi chodia na GULÁŠ, ale môžu ísť aj na GULÁŠ. Obe podoby obľúbeného jedla guláš-guláš sú správne. (Viď PSP, 2000, s. 20.)

-RS-

Po predchádzajúcom voľnom kole naši futbalisti odohrali na Velkonočnú nedeľu ďalší majstrovský zápas na ihrisku súpera. Po deklasujúcej prehre v predchádzajúcom stretnutí v Bátke mali hráči dostatok času na konsolidáciu a rozobratie nedostatkov, čo sa odrazilo aj v tomto stretnutí, kedy naši hráči zabojovali, príjemne prekvapili a i napriek zlému terénu zvíťazili. O góly sa postarali : Vavrek 2, Verkin.

Kvalitný futbal

MURÁŇ - STÁRNA 2:1 (1:1)

Výše 100 divákov bolo 19.4.2009 zvedavých na zápas kola, kedy domáci privítali za ideálneho počasia a na výborne pripravenom teréne vedúci celok súťaže.

Domáci nastúpili v tejto zostave: Olejník - Goldschmidt, Dzura, Kochjar M. (od 46. min. Hodák), Verkin - Kochjar F., Hrbál, Švoňavec - Beňo (od 46. min. Laurenčík), Vavrek (od 90. min. Huťan J.), Velk.

Prvých 30 min. stretnutie bolo vyrovnané, hralo sa viac v strede ihriska s málo vypracovanými šancami, ktoré boli veľmi nepresne zakončené. Hostia doka-

Vyšibali si tri body

ABOVCE – MURÁŇ 0:3

zovali, že sú výborne technicky a takticky pripravení, mali lepší herný prejav, no na druhej strane ich na dištanc držali domáci svojou bojovnosťou, tvrdosťou v osobných súbojoch. Po tomto očakávaní hostia zvýšili pohyb bez lopty, presnými prihrávkami si vytvorili viaceré šance a bolo len otázkou času, kedy padne gól. Prišla 32. min. a po rýchlej kombinácii, kedy domáci obrancovia 2x takticky zaváhali, hráč hostí Szánto nekompromisne premieňa šancu a dáva gól vedľa bezmocného Olejníka - 0:1. Domáci tento gól nezlomil, naopak hostí ukolísal, a tak prišla prvá veľká šanca Velka, ktorý v 38. min. po trestnom kope prekvapil brankára hostí, ktorý len s námahou vyrazá strelu z pravej strany na rohový kop. Tlak domácich narastal, obrana hostí robila chyby, a tak po jednej z nich v 40. min. Švoňavec hlavou prekonáva brankára a pre istotu na bránkovej čiare doráža a vyrovnáva na 1:1 Hrbál. V druhom polčase pokračovali obidvaja

aktéri v produkovaní dobrého futbalu, šance sa striedali na oboch stranách. Najväčšie nepremenili v 53. min. Veľk po trestnom kope – brankár vyrazá na roh a po jeho zahratí Laurenčík hlavičkuje nad.

Dôležitým momentom stretnutia bola 70. min., kedy hostia neprimerane reagovali na tvrdú hru domácich, ktorú rozhodca neadekvátne trestal a za urážku bol vylúčený stredný obranca hostí. Na ich hre sa to však neprejavilo a dokázali v priebehu 10. min. nebezpečne zamestnať domáceho brankára. Po jednom z dlhých odkopov prišlo v 81. min. k nedorozumeniu hostujúceho stopéra s brankárom, kedy mu chcel hlavou prihrať malú domov, ten však bol v protipohybe, a tak len slabým dotykom končekmi prstov usmernil loptu do vlastnej brány – 2:1. Snaha hostí o vyrovnanie domáci eliminovali častými dlhými odkopmi, taktickou zdriavacou hrou a striedaním.

V druhom polčase viac nervózne stretnutie rozhral p. Šupka, ktorý udelil 1 ŽK domácim a 3 ŽK s ČK hosťom.

V predzápase domáci dorastenci zvíťazili 4:1.

Náš profil: fanúšik

Azda ani neexistuje druh športu, ktorý by nemal okrem samotných priamo zainteresovaných aktérov aj ľudí v pozadí, ktorí vytvárajú osobitú atmosféru, majú svoj podiel na výkone športovca a niekedy sa im aj hovorí, že sú dvanástym hráčom, čo platí pri futbale. Sú to fanúšikovia. Jedným z najvernejších, ktorí nevynechajú bez zjavnej príčiny ani jediný zápas nášho mužstva na domacom ihrisku, je i pán **JURAJ SENKO** z Muránskej Lehoty, ktorého mi dovoľte vám bližšie predstaviť.

Hoci nikdy aktívne nehral futbal, je to jeho životná láska. Už ako malý chlapec bol čiperný a dral topánky po lehotských lúčkach. Život sa však s ním nemaznal, a tak už po skončení ľudovej školy musí vypomáhať v rodine, pracuje brigádnicou v lesoch, na žrebcine a po ôsmych rokoch, čo sa mu aj započítalo do odkruštenia základnej vojenskej služby, odchádza pracovať na salaš až do odchodu do dôchodku. V roku 1978 bol veľmi rád, keď v Muráni sa znovu začal hrať súťažne futbal, a tak spolu s bratom si vždy našli cestu z Muránskej Dl. Lúky, aby videli tých

svojich. Najkrajšiu spomienku má na obdobie, kedy sa v Muráni stretlo viac vyspelých hráčov z vyšších súťaží z Revúcej, Lubenika, Jelšavy, ako boli hráči: bratia Petalíkovci, Regenda, Žiak, Bagáč, Jankovič, Mláky, Fabo, Vrbjar a ďalší, ktorí každým rokom dokázali postúpiť o súťaž vyššie, až po I. triedu Východoslovenského kraja. Aj hráči, ktorí dnes reprezentujú obec nie sú zlí, ale majú veľké výkyvy vo výkonoch a prístupe k stretnutiam, ale aj tak ich má rád. Teší sa vždy aj na zápasy dorastencov, pri ktorých dochádza k mnohým situáciám, pri ktorých sa aj zasmee. Ako sám hovorí, že je to tak ako v živote: „niekedy sa darí, niekedy nie“. Najviac je však rozčarovaný z výkonov rozhodcov, ktorí sú niekedy neobjektívni – „bez pohybu a už aj starší a že potom zle vidia“.

Čo by si prial do budúcnosti? Aby sa v Muráni hral pekný futbal, aby sa udržoval poriadok a kultúra na ihrisku, privítal by pár ľavičiek v tieni smrekov, kde by si rád posedel a oddýchol.

Taký je aj vo svojich 76 rokoch, vždy skromný, úslušný a priateľský, delí sa o svoje zážitky s vami, za čo mu veľmi pekne ďakujem a prajem ešte veľa pekných chvíľ na futbalových zápasoch a v osobnom živote.

Pavol Mláky

Pohodový futbal

Muráň - Rim. Seč 9:3 (5:2)

V ďalšom majstrovskom stretnutí na domacom ihrisku sme 10.5.2009 privítali súpera z dolnej polovice tabuľky, čo však predvedenou hrou nezodpovedalo jeho postaveniu. A prečo pohodový futbal? Pretože sme sa dočkali peknej úrody gólov, slušnej hry a aj napriek iba 10 hráčom hostí ich dobrou technickou vybavenosťou, ktorou neraz poplietli hlavy a nohy domácim obrancom a ich nebránením, ale otvorenou hrou.

Zostava domácich: Kasper – Švoňavec, Dzura, Laurenčík, Heger – Hodák, Hrbál, Verkin – (od 68. min. Goldschmidt), Velk (od 84. min. Huťan), Kochjar F. (od 77. min. Olejník), Matajz.

Brankári si ešte ani poriadne nesiahli na loptu a vo 4. min. stretnutia bol stav 1:1. Za domácich otváral gólový účet hlavou po rohovom kope Matajz. Hostia hneď z protiútku po chybe obrany vyrovnali. Už v 13. min po zlom odkope hostí sa k lopte dostal Laurenčík a zblízka zvyšuje na 2:1. V 22. min. po krátkej narážke v 16-ke súpera Heger dáva na 3:1. Od tohto okamihu sa začali domáci núkať k premieňaniu vytvorených šancí (Hrbál, Heger, Verkin), a tak prišiel krst, keď v 28. min. po strele cez dvoch obrancov znižujú hostia na 3:2, a hneď nato zahadzujú vylotenú šancu strelou vedľa branky. Znovu prišiel rad ponúkaných šancí domácich, ktorí ich rad radom zahadzujú. Až v 41. min. prišlo vykúpenie trápenia sa domácich útočníkov, kedy Verkin slabou strelou popod brankára zvyšuje na 4:2. Po dvoch minútach však po peknej biliardovej akcii dáva Kochjar na polčasových 54:21.

Hneď po otvorení hry v II. polčase zvyšuje Kochjar po centrí Matajza na 6:2. Pokračovali ďalšie núkanie a zahodené šance až do 55. min., kedy po faule z 11 na kop premieňa sám postihnutý Velk na 7:2. V 74. min. zvyšuje po centrí Goldschmida z pravej strany Matajz – 8:2. O dve minúty po individuálnej akcii trafia iba žrd súperovej brány. V 79. min. hostia predviedli rýchly útok, krátkou výmenou lopty v pokutovom území, zvyšujú na 8:3. O necelú minútu opečiatkuje ľavú žrd hostí strelou z 20 m Hrbál. V 88. min. dosahuje hatrick strelou z 18 m Matajz 9:3. Aj striedajúci hráči sa mohli dočkať úspechu, ale vylotené šance nepremenili Huťan s Olejníkom.

S pocitom spokojnosti, príjemného zážitku z dobrého futbalu a gólov pred asi 50 divákmi rozhodol p. Kriak. V predzápase domáci dorastenci zvíťazili 1:0.

Ťažko sa hodnotí uplynulý zápas z 24.5.2009, kedy domáci privítali na svojom ihrisku jedného z aspirantov na postup. Bol to koncert zahodených vylotených šancí domácich a 90% premenených šancí hostí, zvyšných 10% zlikvidoval odvážnymi zákrokmi brankár Olejník.

Za početného záujmu divákov, možno ešte viac zo strany hostí, za príjemného počasia na dobrom ihrisku sa domáci predstavili v tejto zostave :

Olejník – Goldschmidt (od 70 min. Hodák), Dzura, Verkin, Hudák (od 85. min. Kochjar M.) – Heger, Hrbál, Švoňavec – Velk (od 75. min. Beňo), Kochjar F., Matajz.

Začiatok zápasu vôbec nepripomínal, že na ihrisku hrá jedno z najlepších družstiev súťaže. Už od 20. min. mohli domáci totiž vyhŕavať, keď vylotené šance zahodil Matajz (sám na brankára a z 10 m nad) a Kochjar F. hlavou z 5 m nad. Prišla však 24 min., kedy cez spleť hráčov v 16-ke po rohovom kope hostí z ľavej strany sa lopta dostala až k voľnému hráčovi, ktorý dáva vedúci gól, hostí – 0:1. Aj v ďalšom priebehu hry sa domáci prekonávali v ťažkopádnosti realizácie ponúkaných príležitostí. Začali hrať rozhárané, bez systému, niektorí hráči ako keby nevedeli na ktorom poste sú,

Potupná prehra

Muráň – Kráľ 0:4 (0:1)

a nebyť bojovnosti niektorých by to vyzeralo zle – nedobre.

V druhom polčase začali domáci znovu so zahodením vylotených šancí. V 55. min. Matajz z 5 m do rúk brankára, v 58. min Kochjar F. dokonca z 2 m nad po nezištnej prihrávke Velka. Dovtedy musel 2 x Olejník zachraňovať po nebezpečných streľach hostí. A keďže domáci svoj pušný prach už vystriedali, prišli na rad hostia. V 71. min. nechytateľnou strelou z 20 m., ktorá sa odrazila od pravej žrde, zvyšuje na 0:2. O dve minúty nato po bytáčom Dzurom faule z ľavej strany zo vzdialenosti 18 m. pekno strelou do horného rohu brány upravujú na 0:3. V 80. min. po centrí z pravej strany, kedy obrancovia domácich narážajú prízemnú prihrávku, voľný hráč hostí nemá problém z 8 m. premeniť vedľa bezmocného Olejníka – 0:4. To však ešte nebolo všetko, vtedy už nespojkovní domáci fanúšikovia opúšťali štadión, hostia strelou v 87. min. nastreli ľavú žrd domácej brány.

Po skončení stretnutia sa hostia tešili, ako keby boli majstrami sveta a domáci so zvesenými hlavami sa bez vysvetlenia vytriatili.

Rozhodoval : p. Bálint, udelil ŽK Matajzovi. V predzápase domáci dorast prehral tak isto 0:4.

Koniec sezóny = vysoké víťazstvo

Muráň – Ožďany 5 : 0 (3:0)

Na rozlúčku so sezónou 2008/2009 sa prišlo pozrieť asi 60 divákov, ktorí boli viac spokojní s vysokým víťazstvom domácich ako s predvedenou hrou. Odovzdávajú súper, v ktorého radoch figurovala neskúsená omladina, ponúkol domáci množstvo vylotených šancí, z ktorých premenili iba polovicu. Raritou boli tri odpískané pokutové kopy, čo sa už dávno nestalo, aj napriek tomu, že stretnutie bolo veľmi slušné až priateľské. Je potešiteľné, že aj v domacom time sa ukazujú mladé tváre, čo je príslubom pre budúcnosť.

Domáci nastúpili v tejto zostave: Olejník (od 61. min. Kasper), - Kochjar M., Dzura, Verkin, Švoňavec – Heger (od 70. min. Hodák), Kochjar F., Hrbál, Goldschmidt - Matajz, Velk (od 82. min. Huťan).

Už v prvých šiestich minútach domáci spálili tri vylotené šance. Najprv v 3. min. Velk z 10 m. strieľa vedľa, v 5. min. Goldschmidt strieľa priamo na brankára a ten iba reflexívne vyrazá a o minútu Matajz strieľa z 5 m. vedľa praveho rohu brány. Vojer iniciatívu však v 7. min. prejavuje prienikom do šesťnástiky, kde bol faulovaný a realizátor pokutového kopu Velk sa nemýli – 1:0. Potom hra upadá, k slovu sa dostali hostia, ale bez útku sa nedostali k zakončeniu. V 27. min. stretnutie sa vydania pekna spolupráca F. Kochjara a Matajza, ktorý nekompromisne premieňa na 2:0. Hostia, ktorí ako

keby hrali v tejto zostave prvýkrát, si často v obrane nerozumeli, kopili chyby, čoho výsledkom bolo v 37. min. zahratie rukou v šesťnástke a nasledujúci rohový kop bezpečne premenil Dzura na 3:0. Do polčasu potešila ešte akcia v 43. min., kedy po narážke s Hegerom Matajz strieľa z 8 metrov nad branku súpera.

Druhý polčas začali lepšie hostia, zmenili niektoré posty hráčov, naši boli o krok pomalší, z čoho plynnú nedovolené zákroky, a tak po jednom z nich v 51. min. bol odmenený žltou kartou Matajz – bytčno. Keď sa aj nejaká šanca naskytla, tak ako v 54. min. Švoňavcovi na bránkovej čiare, ten bol z toho tak prekvapený, že dal vedľa brány, čo u domácich to ani v tomto stretnutí neprekvapilo. Následne v priebehu jednej minúty sa hostia prezentovali dvoma pekne kopnutými trestnými kopmi, takmer z 25 m., s ktorými mal Olejník plné ruky práce. Po domacom prestriedaní brankárov sa ukázal v dobrom svetle aj Kasper, ktorý

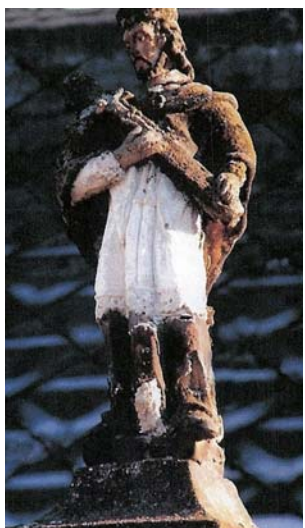
s dvoch metrov miňa loptu. Hostia hneď z protiútku pohrozili tvrdou strelou z 30 metrov, ktorú však hráči v mure zblokovali. Technicky dobre vybavení hostujúci záložníci ju mali častejšie v moci a pri jednom netaktickom faule M. Kochjara, ktorý dostáva žltú kartu a následne zahraniého trestného kopu mal domáci brankár čo robiť, aby loptu vyrazil na roh. Ako sa majú premieňať šance, ukázal striedajúci Huťan v 83. min., keď pri prvom dotyku s loptou po výbornej prihrávke od aktívneho F. Kochjara na pätku bezpečne premieňa na 4:0. O tri minúty nato sme sa dočkali po dravom vniknutí Matajza do pokutového územia hostí a následnom faule naň, netradične prevedeného pokutového kopu Dzurom, ktorý napodobnil historickú jednosťku Panenku z finále ME v Belehrade a tzv. „dloubákem“ do stredu brány upravuje stav stretnutia na konečných 5:0. V predzápase podľahli domáci dorastenci v pomere 3:7.

Zostávajúce stretnutia hrané na ihriskách súperov:

26.4.2009 Jelšava - Muráň 4:2 góly : Matajz 2
3.5.2009 V. Teriakovce – Muráň 2:2 góly : Matajz, Aust
17.5.2009 Revúčka – Muráň 3:1 góly : Kochjar F.
31.5.2009 Rim. Jánovce – Muráň 2:0

Historické okienko Svätý JÁN NEPOMUCKÝ

Staršia budova rímsko-katolíckej fary, ktorá má barokovo-klasicistický charakter, pochádza z konca 18. storočia. Vedľa nej sa na podstavci od nepamäti nachádzala socha svätého Jána Nepomuckého. Jej záber umiestnil v roku 2001 do knihy Muráň Ing. Maroš Detko. Starosta obce Ing. Roman Goldschmidt považuje za jednu z prvoradých povinností zachrániť obecnú pamiatku – cenné symboly muránskych dejín, a tak zabezpečil rekonštrukciu sochy vyššie uvedeného svätého – patróna v centre našej obce.

Možno sa už nedozvieme, prečo v Muráni čestné miesto na námestí zaujal práve sv. Ján Nepomucký, no jeho životný príbeh nám pomohla z viacerých vierohodných zdrojov vypátrať členka redakcie JANKA ŠIBALOVÁ: „Sv. Ján Nepomucký je mučeník katolíckej cirkvi a jeden z patrónov českej zeme. Narodil sa okolo roku 1340 v dedinke Pomuk v Čechách, neďaleko kláštora pod Zelenou horou. Údajne na mieste, kde stál jeho rodný domček, dnes stojí barokový kostol sv. Jána Nepomuckého. Jeho otec bol richtárom, o matke nie je nič známe. Na univerzite v Prahe získal vzdelanie a pôsobil ako verejný notár a sudca pražského arcibiskupa. Neskôr študoval aj cirkevné právo v Padove a zapísal sa do cirkevných kruhov napr. ako kanonik, generálny vikár či na úrade arcidiakona. Dňa 20. marca 1393 zomiera počas mučenia a jeho telo bolo zhodené z Karlovho mosta do Vltavy. Dôvodov k jeho smrti údajne existovalo viac. Napr. kritizoval kráľa, nechcel mu vyzradiť spovedné tajomstvo kráľovnej. Kráľ ho pri mučení osobne páčil na boku pochodňou kvôli získaniu informácií.

Svätý Ján Nepomucký je patrón všetkých vôd, cestovania, pútnikov, šťastného návratu, mlynárov, lodníkov. Ochráňuje pred povodňami a utopením. Je patrónom proti ohováraniam, za mlčanlivosť, za uchovávanie spovedného tajomstva, preto ja aj patrónom kňazov a spovedníkov.“

-RS-

REBEŇOVKA – meno nášho slávneho rodáka

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.

1. Bodlo (fa) v boku, 2. Slon, 3. Typ nákladného auta, 4. Zložka niečoho, 5. Opasok, 6. Šašovia, 7. Svetidlo, 8. Časť okna, 9. Približne (cca), 10. Funkcia psa Rexa /tv. seriál/, 11. Okno (nárečovo)
B. Kochjarová

Vyhlasenie Významného lesníckeho miesta – „Chov norika na Muráni – na Veľkej lúke“

Publicista českých lesníckych časopisov JIŘÍ JUNEK pri príležitosti vyhlásenia významného lesníckeho miesta na Muránskej planine pri zrebčine na Veľkej lúke v piatok 29. mája 2009 priznal, že práve táto oblasť – vrátane muránskych noríkov – je jeho srdečnou záležitosťou. Vo svojom príspevku pre časopis Lesník okrem obsahových a organizačných postrehov z veľkolepého podujatia naznačuje aj dôvody, prečo práve Veľká lúka bola vyhlásená za Významné lesnícke miesto Lesov Slovenskej republiky. Je to miesto, kam boli po druhej svetovej vojne prevážané kone – hucule. Mali slúžiť armáde, a tak tu bol postavený zrebčín. V roku 1950 s chovom už začínali odborníci – pán Topercer a pani Erenheimová. Kone im dovážal František Kanoš. Armáda sa rozhodla, že kone už nebude potrebovať, a tak sa chovali iba pre lesné hospodárstvo. Až neskôr sa prešlo na chov noríka muránskeho typu. Je to kôň s typickou drobnejšou postavou, náročným výcvikom a celoročným pobytom na lúkach získava odolnosť a húževnatosť. Muránske noríky sú úspešné, žiadané. Získali mnohé ocenenia, avšak ich chov je jednako ekonomicky náročný. Pokračuje sa v ňom zásluhou podpory vedenia Generálneho riaditeľstva LSR, š.p. v Banskej Bystrici a ďalších zainteresovaných pánov inžinierov (Gašpar, Štefánik, Vizslai, Šmelko). Lesníci tak dali verejnosti na vedomie, že kone majú v lesnom hospodárstve stále svoje miesto a okrem toho milovníkom lesov môžu spestriť ich pobyt v prírode. Teda máte príležitosť do 30. septembra – „Po Muránskej planine na konskom povelu“. Telefónické objednávky : 00421 918 334 229 alebo 00421 905 278 812.

-RS-

SPOMIENKA

Len ten, kto stratil, koho mal rád, pochopí, čo je smútok a žiaľ. Dňa 27. mája 2009 uplynul rok, čo nás navždy opustil milovaný manžel, drahý otec a starý otec
Ivan Vrbjar.

Za tichú spomienku ďakuje manželka Marika, deti Veronika a Ivko s rodinami, vnúčatá Mirko, Riško a Katka.

Za život v mieri

Bol máj pred 64 rokmi a tiež koniec najstrašnejšej vojny v dejinách ľudstva. Aj v našej obci sme si uctili tých, ktorí položili svoje životy za život v mieri. Pripomenuli sme mladšej generácii, že mier je veľmi vzácny a na jeho zachovanie je potrebné veľké úsilie celého ľudstva. Veniec vďaka je symbolom našich spomienok, ale aj varovným signálom, že nesmieme zabudnúť na hrôzy vojny.

Zároveň venujeme tichú spomienku bývalému predsedovi SZPB **Ivanovi Vrbjarovi**, ktorá nám aj po roku jeho nečakaného tragického odchodu vtlačá slzy do očí. S úctou kladíme kytičku na jeho hrob za jeho pozitívny prístup k ochrane mierového života.

Výbor SZPB a členovia

Vďaka doručovateľke – našej Jarke!

Asi málokto si uvedomí, aká je náročná práca pošťára. Ráno si sadnem ku kávičke a rada si prečítam správy z novin. Ale kým sa mi dostanú noviny na stôl, niekto už musí odvieť kus poctivej práce.

Nedávno pršalo, nebola by som ani psa vyhnala von. Pozerala som sa z okna a vtom som uvidela našu pošťárku JARKU LABOŠOVÚ. Zahalená v bundičke, s dáždňom nad hlavou prišla presne tak, ako chodí každý deň v tú istú hodinu. Hoci bola uzímená a premoknutá, pozrela sa do obloka na mňa a milo sa usmiala. V tej chvíli som si uvedomila, aká je jej práca náročná. V každom počasí, každý deň sa snaží, aby ľuďom priniesla to, na čo čakajú. Rozmýšľali ste už nad tým, koľko kilometrov ročne prejde? Je ako pretekár maratónu!

Jarka, nech ti to ešte dlho vydrží – aj ten tvoj príjemný úsmev na tvári! Všetkým pošťárom vďaka!

Božena Kochjarová

Oprava textu v č. 2/2009, s. 1

Text „Naša obec Muráň“ neprešiel korekciou, odborným posúdením obsahu. Jeho autorka zrejme pri uvádzaní faktov čerpala zo staršej literatúry o Muráni, a tak sa v článku vyskytli niektoré nepresnosti. Chránená krajinná oblasť Muránska planina sa už v roku 1997 zmenila na Národný park Muránska planina. Podobne aj lykovec kričkovitý (po muránsky levenda) má už nový názov lykovec muránsky (*Daphne arbuscula*). Údaje sú overiteľné v najnovšej literatúre, napr. Muráň (2001), Muráň – Muránska hradná cesta (2005) a pod. Ctených prispievateľov týmto žiadame, aby pri faktografických textoch, historických, geografických atď. uvádzali aj zdroj, z ktorého čerpali, prípadne i rok vydania. Na základe uvedeného si redakcia vyhradzuje právo na opravy, zásahy do textov, resp. na ich úpravy v prípade nutnosti, aby sme sa v budúcnosti vyhli zavádzajúcim údajom či rôznym nepresnostiam. Ďakujeme za pochopenie!

Mgr. R. Svoreňová, šéfredaktorka

Poznáte pôvod svojho mena?

MÁJ – JÚN

(Zdroj: Všeobecný encyklopedický slovník)

1. ŽIGMUND – meno nemeckého pôvodu. Znamená ochranca víťazstva.

2. VIKTÓRIA – meno latinského pôvodu. Značí víťazka.

3. ŽOFIA – meno gréckeho pôvodu. Znamená múdrosť.

4. JÚLIA – meno latinského pôvodu. Značí božská, mladá.

5. VILIAM – meno nemeckého pôvodu. Značí moja vôľa je príliba.

6. ŽANETA – meno hebrejského pôvodu s významom Boh je milostivý.

7. LENKA – pôvodne skrátená verzia mien Helena, Alena, Milena...

8. LAURA – meno latinského pôvodu. Znamená vavrín, víťazstvo.

9. NORBERT – meno staronemeckého pôvodu. Značí slávny Severan.

10. RÓBERT – meno nemeckého pôvodu. Znamená slávny oziareny, skvelej povesti, slávny.

11. MEDARD – meno germánskeho pôvodu. Znamená schopný, silný.

12. STANISLAVA – meno slovenského pôvodu. Značí staň sa slávna.

13. ANTON – meno odvodené z latinského Antonius. Znamená popredný, vynikajúci, šľachtického rodu.

14. VALÉRIA – odvodené od Valerián z latinčiny. Značí silná, zdravá.

15. PAULINA – meno latinského pôvodu. Znamená skromná, nepatrná.

16. JÁN – meno hebrejského pôvodu, značí, Boh je milostivý. Meno svetového znenia: po česky JAN, nem. JOHANN (ES), angl. JOHN, JACK, franc. JEAN, špan. JUAN, tal. GIOVANNI, hol. švéd. JOHAN (ES), nór. JOHAN, dán. JENS, rus. IVAN, IOANN, bul. IVAN, srb. chorv. JOVAN, IVAN, poľ. JAN, JANISZ, maď. JÁNOS, rum. JANOS, gréc. IOANNES, lat. JO(H)ANNUS, arab. JAHJÁ.

17. LADISLAV – meno slovenského pôvodu vo význame slávny vládca, príp. ladnosťou.

18. PETER – meno gréckeho pôvodu. Znamená skala.

19. PAVOL – meno latinského pôvodu. Značí malý, nepatrný.

MURÁNSKE NOVINY

Obecné noviny
Vydáva obec Muráň
Adresa redakcie:
OÚ MURÁŇ, č. 329,
Tel: 058/4881029
e-mail:
obec.muran@mail.t-com.sk
Reg. číslo: RP 389/2008
Dvojmesačník
Šéfredaktorka:
Mgr. Ružena Svoreňová
Graf. úprava a tlač:
HLP Grafik s.r.o., Brezno